

200 ปี ชาวยอง "สิบสองปันนา"ชาติพันธุ์ต้นตระกูลคนลำพูน

นำเสนอเมื่อ : 16 มิ.ย. 2552

200 ปี ชาวยอง ลิบสองปันนาชาติพันธุ์ต้นตระกูลคนลำพูน

โดย พิมพกา ตันแก้ว

จากข้อมูลของกลุ่มนักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ ต่างให้การยอมรับว่า "นครทริภุญไชย" หรือลำพูน เป็นจังหวัดที่มีกลุ่มคนชาติพันธุ์ที่หลากหลายที่สุดในภาคเหนือ อาทิ ยวน ไยยก ไทใหญ่ ย่างแดง เขิน ลื้อ ลัวะ ยอง มอญ

หากนับชาติพันธุ์ตั้งแต่อดีต ยุคสมัยที่พระนางจามเทวี พร้อมไพร่พล จากเมืองละโว้ เขามาปกครองบ้านเมือง สร้างความเจริญรุ่งเรืองทั้งด้านศาสนา สังคม และวัฒนธรรม จนเป็นที่กล่าวขานว่า เป็นแผ่นดินทองของลานนา

ต่อมาเมื่อต้องถูกรุกราน ลำพูนต้องตกอยู่ภายใต้อาณาจักรของเชียงใหม่ จนถึงยุคที่พม่าเข้ามารุกรานลานนา และไปปกครองลำพูนนานกว่าสองทศวรรษ

ต้องยอมรับว่าในช่วงหลังสงคราม ไม่ว่างจะเป็นยุคใดสมัยใดก็ตาม เมืองที่ถูกรุกรานแทบจะกลายเป็นเมืองร้างทันที ผุคนชาวบ้านตางหนีตาย อพยพทุกหนทุกแห่งไปอาศัยอยู่ที่อื่นกันหมด

สำหรับเมืองลำพูน หลังจากที่ พญาท้าวละ เจ้าเมืองเชียงใหม่ ได้ต่อสู้ ขบไล่พม่าจนชนะ จึงได้เกณฑ์ชาวเขินใหม่และชาวลาปางประมาณ 1,500 คน หนีมาตั้งรกรากที่เมืองลำพูน

พร้อมกันนี้ ได้กวาดต้อนชาวไตลื้อจากเมืองยอง ลิบสองปันนา ประมาณ 10,000 คน มาอยู่เมืองลำพูน

ในช่วงที่มีการอพยพ โยกย้ายผู้คนจำนวนมากนี้ เรียกกันว่า ยุคเก็บผักใส่ซา เก็บข่าใส่เมียง เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2348 และพญาท้าวละได้สถาปนาให้ เจ้าวัดฝั้น หรือ เจ้าวรริตตัน เป็นเจ้าเมืองลำพูน

มาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ในที่ราบลุ่มฝั่งแม่น้ำวง ตรงข้ามกับตัวเมืองลำพูน ด้านตะวันออก คือบ้านเวียงยองและบ้านดอง ในปัจจุบัน

สำหรับสาเหตุที่ทำให้ชาวไตถูกกวาดต้อนอพยพมาอยู่ต่างบ้านต่างเมืองในครั้งสงครามนั้น เนื่องจากเป็นเมืองชายขอบ ที่อยู่ระหว่างศูนย์อำนาจใหญ่ เช่น พม่า จีน เขียงตุง เขียงรุ่ง เขียงแสน เขียงใหม่ และหลวงพระบาง จึงอยู่ในแง่ที่ราบขนาดเล็ก เป็นเมืองที่ไม่มีความเข้มแข็งและมีอำนาจในวงสงคราม จึงมีการแก่งแย่ง กวาดต้อนผู้คนจากเมืองเล็กๆ ที่ไม่มีความเข้มแข็ง เมืองยองได้รับความกระทบกระเทือนทุกครั้ง ทำให้ผู้คนล้มตายและหลบหนีเขาป่าไปจนเกือบเป็นเมืองร้าง

ครั้งที่พญาท้าวละ ไปกวาดต้อนผู้คนจากเมืองยองมาขึ้น ได้ประกาศว่า

"ผู้ใดสมัครใจจะไปอยู่เมืองหละปุ่น บดองโกนหัว ส่วนไพร่อยู่เมืองเดิม ให้โกนหัวเสีย"

ปรากฏว่าชนชั้นเจ้านาย ยอมโกนหัว เพื่อประกาศว่าจะไม่ละทิ้งแผ่นดินเกิด

ในขณะที่ชนชั้นล่าง ชาวไร่ ชาวนา ยินยอมที่จะอพยพไปตายเอาดาบหน้า

แต่พญาท้าวละเห็นว่ากลุ่มคนที่ไม่ยอมไป มีมากกว่า และเป็นกลุ่มคนชั้นสูงที่มีคุณภาพ จึงกลับคำ และสั่งให้กลุ่มคนเหล่านั้นไปอยู่เมืองหละปุ่นแทน ส่วนพวกชาวนา ชาวไร่ ก็ให้ปักหลักอยู่แผ่นดินเดิมต่อไป

การฟื้นฟูเมืองลำพูนของพระเจ้าท้าวละ เพื่อต้องการให้เมืองเชียงใหม่มีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น ประกอบกับเมืองลำพูนยังคงเป็นส่วนหนึ่งของเชียงใหม่มาก่อน จึงได้ให้เจ้าเมืองยอง บุตร ภรรยา พี่น้อง พร้อมชาวยองจำนวนหนึ่ง มาตั้งถิ่นฐานราบลุ่มแม่น้ำวง ฝั่งด้านทิศตะวันออกของเมืองลำพูน แม่น้ำทา และแม่น้ำลี เพื่อที่พระเจ้าท้าวละจะสามารถควบคุมดูแลได้ง่าย และป้องกันกากรอกบฏด้วย

นางพญาสุภา สุธคตะ ใจอินทร หัวหน้าพิภพภักดีสถานแห่งชาติทริภุญไชย กล่าวไว้ว่า คนส่วนใหญ่ยังเข้าใจผิดว่ายองเป็นชื่อของชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งที่แยกตัวมาจากชาวไต แต่แท้จริงแล้ว ยองเป็นชาติพันธุ์เดียวกับชาวไตลื้อ ไตเขิน เพียงแต่อพยพมาจากคนละเมือง โดยยองมาจากเมืองยอง ไตเขินมาจากเขียงตุง ปัจจุบันอยู่ในประเทศพม่า และได้ลี้ภัยจากเขียงรุ่ง หนีลิวสองปันนา ปัจจุบันอยู่ในประเทศจีน พอมายู่เมืองไทยจึงเรียกตนเองว่า "ไตยอง"

การสร้างความโดดเด่น หรือ อัตลักษณ์ ให้กับตนเองทางด้านวัฒนธรรมนั้น ชาวไตเขิน จะสร้างให้ตนเองเป็นสลา หรือช้างมีมือขึ้นสูง ที่เห็นได้ชัดคือ หมอบานเขินแถบวิลาลัย กลางเมืองเชียงใหม่ เป็นแหล่งผลิตเครื่องเงิน เครื่องเงินและหัตถศิลป์ต่างๆ ชาวไตยอง จะเป็นช่างแกะสลักไม้ และทอผ้า ในขณะที่ชาวไตลื้อจะอยู่ท่ามกลางชนชาติต่างๆ ทั่วทั้งพื้นที่

อาจารย์แสวง มาละแซม นักวิชาการท้องถิ่น จากโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย ผู้เขียนหนังสือ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น คนยองยายแผ่นดิน และคนยอง กล่าวไว้ว่า การเข้ามาตั้งถิ่นฐานในเมืองลำพูน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม

โดยเมืองยองมีพลเมืองลดลง แต่เมืองลำพูนมีจำนวนพลเมืองเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งในรัชกาลที่ 5 ชาวยองเมืองลำพูน ถูกนับเป็นส่วนหนึ่งของพลเมืองชาวสยาม การปรับตัวของชาวยองในแผ่นดินสยาม

ในด้านสังคมและวัฒนธรรม กลุ่มชาวยองยังคงรักษาเอกลักษณ์ของตนเองไว้อย่างยาวนาน อาทิ บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย ภาษาพูด "ภาษายอง" ซึ่งเป็นภาษาพูดที่สามารถสื่อสารกันได้อย่างเข้าใจระหว่างชาวยอง ลิบสองปันนา กับชาวยองลำพูน ซึ่งต่างจากชาติพันธุ์อื่นๆ ที่อาศัยอยู่ในลำพูน แต่ถูกวัฒนธรรมคนเมืองกลืนไปจนหมด

ปัจจุบันนี้ ชาวยองนับว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใหญ่ของเมืองลำพูน เกือบ 70 เปอร์เซ็นต์ พูลเมืองลำพูน ทั้ง 7 อำเภอ 1 กิ่ง เป็นคนยองที่อาศัยรวมกันทั่ว น้ำลี น้ำวงทั้งสิน เป็นระยะเวลากว่า 200 ปี ที่คนยองไยยกแผ่นดิน จากลิวสองปันนา มาอยู่สยามประเทศ ถึงแม้ว่าจะระยะทางจะห่างไกลกันก็ตาม แต่คนยองทั้งสองประเทศ ยังไปมาหาสู่กันอยู่ รวมกันคิด สืบสานวัฒนธรรมรากเหง้าของบรรพบุรุษ ให้ลูกหลานได้สืบทอดต่อไป"

ถึงแม้ว่าจะมีเชื้อเจ้าเมืองยอง การเมืองในขณะนั้นค่อนข้างที่จะรุนแรง แต่ตลอดระยะเวลา ก็ต้องปกป้องรักษาตนเองไว้ แสดงตัวไม่ได้ และถ้ามียาหา ที่เป็นลูกชาย ที่มีความเข้มแข็งแรงแกรงกล้า หรือฝักการต่อสู้ ถ้าเจ้าเมืองทราบก็จะถูกกำจัด

ดังนั้น พ่อของตงจึงได้นำตงไปฝาก พระประธานสุตาคม ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนเลี้ยงดู และด้วยความที่พ่อแม่มิเคยพูดถึงประเพณี วัฒนธรรมของบรรพบุรุษให้ฟัง จึงทำให้รากเหง้าต่างๆ ถูกทำลายด้วยความเป็นไปของโลกปัจจุบัน แต่ก็ยังคงรักษาภาษาพูดไว้ สำหรับการกีดกันของเชื้อเจ้านายฝ่ายเหนือ ก็หมดสิ้นไปตามยุคสมัย

ในการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปการเมือง พ.ศ.2475

นับเป็นประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญของชาวไตหรือคนยอง ที่อพยพกันมาแบบทอหัว หรือเดดไค ตั้งแต่ปี พ.ศ.2348 จนถึงเมษายน 2549 เป็นเวลา 200 ปี ที่ชาวยองได้มาตั้งถิ่นฐานที่เมืองลำพูน เอกภักษณ์ และวัฒนธรรม

วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ยังคงสืบทอดมาจนถึงรุ่นลูก รุ่นหลาน อาทิ การแต่งกาย ผู้เฒ่า ผู้แก่บางคนยังคงแต่งกายแบบชาวไต

ภาษายอง ซึ่งเป็นภาษาพูดที่เป็นเอกลักษณ์ สำเนียงแปลก แตกต่างจากภาษาคำเมือง บ้านที่อยูอาศัย ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะหาดูได้ยาก แต่ยังมีให้เห็นใน อ.ป่าซาง อ.บ้านธิ และ อ.เมือง ซึ่งลักษณะของบ้านชาวยองนั้น จะนิยมสร้างบ้านไม้ ใต้ถุนสูง หลังคาจะไม่มีการแตะ และจะมีรูปนักษัตร

ซึ่งเห็นสัญลักษณ์ที่ชาวยองเคารพนับถือระดับอบุแทน ศิลปะการฟ้อนรำบางอย่าง เช่น ฟ้อนยอง ฟ้อนดาบ การทำกลองหลวง ความเคารพ ยึดถือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ริกความสงบ

ชาวไตยอง นับเป็นชาติพันธุ์ บรรพบุรุษคนลำพูน ที่รักษารากเหง้าของตนเองได้มากกว่า 200 ปี ซึ่งเด็กรุ่นหลังควรจะภาคภูมิใจ ยึดรากเหง้า วิถีชีวิตดั้งเดิมของบรรพบุรุษรักษาไว้

http://www.bbnznet.com/scripts2/view.php?user=sskcm7&board=1&id=41&c=1&order=numview&bbz_htmlid=EY

[on top](#)

หน้าแรก | ประวัติวัด | เจ้าอาวาสในอดีต | เจ้าอาวาสปัจจุบัน | จอภาพเหตุการณ์ประจําปี | ศูนย์พระพุทธรูปและเศียรพระ | ประเทศและเทศกาล | กิจกรรมร่วมกับชุมชน | วิถีชุมชนประจําปี | โรงเรียนวัดประจําปี | ข้อมูลบางประจําปี | แผนที่ประจําปี | ติดต่อสอบถาม

[x](#)